

27 AUG 2009

DET KONGELIGE
BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

JUSTISDEPARTEMENTET	
27 AUG 2009	
SAKS NR.	200903351
AVD/KONT/BEH.	LOV / EPI HCH / LNR
DOK. NR.	191

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200903351

Vår ref
200902340-/UBEFJS

Dato
26 .08.2009

Vedr. høring - NOU 2009:11 Kredittavtaler

Det vises til Justis- og politidepartementets høringsbrev datert 26. mai 2009 om høring av NOU 2009:11 Kredittavtaler.

Kredittkjøpslovutvalget har levert en god og grundig behandling av viktige tema som har stor betydning for forbrukernes økonomi. Utredningen gir et godt utgangspunkt for etablering og utvikling av ny lovgivning på forbrukerkredittområdet, som er et område i stadig vekst. I tillegg legger felles EØS-regler til rette for økt og mer effektiv konkurranse ved å stimulere til økt kreditt over landegrensene.

Utvalget fremmer mange forslag som vil bedre og klargjøre forbrukernes stilling ved inngåelse av kredittavtaler. Blant annet representerer forslagene til § 49 om kredittgivers plikt til å vurdere forbrukers kredittverdighet og § 50 om kredittgivers og kredittformidlers plikt til å gi forbrukeren fyllestgjørende forklaring noe nytt i norsk rett, og som departementet støtter. De nevnte forslagene legger grunnlag både for forbrukernes forutsetninger for å kunne vurdere kreditttilbudene før avtaleinngåelse og for bedre kredittvurdering av lånesøkere.

Departementet har for øvrig følgende merknader til utredningen:

Til pkt. 5.10 – Kjøpers innsigelser mot annen kredittgiver enn selger

Et samlet utvalg foreslår å videreføre gjeldende retts bestemmelse i kredittkjøpsloven § 8. Bestemmelsen gir forbruker rett til å fremme krav mot kredittyter dersom varen ikke leveres eller at det er mangler ved denne.

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 793

Forbrukeravdelingen
Telefaks
22 24 27 17

Saksbehandler
Unni Garberg
42439

Flertallet foreslår at bestemmelsen videreføres som i dag, mens et mindretall tar til orde for at bestemmelsens anvendelsesområde avgrenses mot de tilfeller der forbruker betaler med kredittkort, med unntak for kredittkort utstedt i forbindelse med en konkret handel.

Departementet støtter flertallet i denne saken. Kredittkjøpsdirektivet er ikke til hinder for at gjeldende rett videreføres på dette punkt, og vi kan heller ikke se andre gode argumenter for å svekke det praktisk viktige forbrukervernet som denne regelen gir, og som er opparbeidet over lang tid. Risikoen for tap bør plasseres på kredittyter. Kredittyter kan i utgangspunktet vurdere hvilke brukersteder det skal inngås avtale med og kan stille vilkår overfor disse.

Bestemmelsen stiller kredittyter solidarisk ansvarlig med selger i alle forbrukerkjøp og – avtaler. Dette gir forbrukerne en sikkerhetsventil i de tilfeller oppfyllelse av avtalen av ulike årsaker ikke skjer som forutsatt. Bestemmelsen bidrar til at bruk av kredittkort reduserer risikoen betraktelig ved handel med ukjent leverandør, for eksempel ved netthandel, og ved forskuddsbetaling. Selgers konkurs kan medføre store økonomiske konsekvenser for forbruker, for eksempel ved forhåndsbetaling av en hel families flyreise. Forbrukerrådet viser til at ved de siste års mange flykonkurser har reisende som har betalt med kredittkort fått full økonomisk kompensasjon fra kredittkortselskapene.

I tillegg gjør den økende netthandelen over landegrensene bestemmelsen stadig mer aktuell og viktig. Denne handelsutviklingen er en konsekvens av regelutviklingen innen EØS, for eksempel ved at forbrukerne stadig gis større rettigheter og handlefrihet på tvers av landegrensene. Det å innskrenke bestemmelsen om solidaransvar for kredittyter vil kunne undergrave denne utviklingen ved at den nødvendige tryggheten for forbrukerne ved denne type handel blir borte. Samtidig svekkes tilliten til slike forbrukerkredittkjøp. I utredningen fremheves også dette poenget ved å vise til at Forbrukerrådet oppfordrer forbrukerne til å benytte kredittkort ved denne type kjøp, og at stadig flere følger rådet.

Til pkt. 5.1.3.3 - Kredittkunde som er forbruker – forbrukerdefinisjon

Et flertall er for videreføring av gjeldende bestemmelse i finansavtaleloven § 2 som inkluderer forbrukere som handler delvis med næringsformål. Gjeldende bestemmelse sier at: "*Med forbruker menes en fysisk person når avtalens formål for denne ikke hovedsakelig er knyttet til næringsvirksomhet.*"

Departementet støtter flertallets fortolkning av direktivet på dette punkt, samt deres konklusjon om at gjeldende forbrukerdefinisjon i finansavtaleloven kan og bør videreføres uendret.

Dersom forbrukerdefinisjonen innskrenkes i tråd med mindretallets forslag, vil dette innebære en uheldig svekkelse av dagens forbrukervern der forbrukeren opptrer delvis

med næringsformål. Dette er svært aktuelt i Norge, som har mange småbedrifter. Praktiske eksempler kan være en håndverker eller bonde som tar opp lån for å kjøpe familiebil eller datautstyr som også tenkes brukt noe i næring.

I tillegg er det viktig å beholde gjeldende definisjon av hensyn til ensartet begrepsbruk i lovverket. Det vises her til at forbrukerbegrepet er likt definert i forbrukerkjøpsloven, finansavtaleloven og i ny markedsføringslov. Ulikt forbrukerbegrep kan gi opphav til uklarheter, og bør derfor unngås.

Til pkt. 5.2 – Opplysningsplikt ved markedsføring

Utvalget er samlet om at det ved enhver form for markedsføring av kreditt fortsatt skal opplyses om effektiv rente. Utvalget er imidlertid delt i to like fraksjoner i spørsmålet om direktivet er til hinder for å videreføre gjeldende rett. Det er i dag krav om at andre opplysninger som etableringsgebyr, kontantpris og kredittkjøpspris i tillegg til opplysning om effektiv rente framgår av markedsføringen (låneforskriften § 5 og kredittkjøpsloven § 6 tredje punktum).

Departementet finner at den fortolkning av direktivets ordlyd som gjøres av medlemmene som representerer hhv. Forbrukerombudet, Forbrukerrådet, Finansdepartementet og HSH er mest logisk og i samsvar med hensynene bak direktivets regler for opplysningsplikt. Fortolkningen tilsier at direktivets krav ikke gjelder når man som i Norge har innført forbud mot nøytral markedsføring, dvs. at effektiv rente alltid skal oppgis ved markedsføringen. En slik forståelse innebærer at gjeldende rett kan videreføres.

Nevnte medlemmer er av den oppfatning at gjeldende regler fungerer godt og bidrar til at forbrukerne settes i stand til å kunne forstå og vurdere kostnadene knyttet til kredittkjøpet. Dette er et viktig argument for å beholde disse reglene uendret.

Departementet mener at så lenge det er rom for å tolke direktivet slik at gjeldende rett kan videreføres, må dette legges til grunn. Motsatt fortolkning vil resultere i svekket forbrukervern, noe som etter vår mening bør skje kun i tilfeller der grunnlaget ikke gir rom for særlig tolkningstvil. På dette grunnlag vil departementet støtte utredningens forslag 2) til § 47.

Til pkt. 5.6 – Opplysningsplikt under kredittforholdet, særlig om varslingsfrist

Artikkel 11 og 12 i direktivet oppstiller plikt for kredittyster til å varsle låntakeren om renteendringer og diverse andre forhold under kredittforholdet.

Spørsmålet er om direktivet er til hinder for nasjonale regler om varslingsfrister ved kredittsters ensidige endring av nominell rente. Utvalget er her delt i to like store fraksjoner.

Der låntaker er forbruker kan slik ensidig endring av rente eller andre kredittkostnader først iverksettes 6 uker etter at forbruker er varslet om endringen. Unntak gjelder på visse vilkår, jf. finansavtaleloven § 50 tredje ledd. Også i dette tilfellet viser utredningen at det er rom for ulike tolkninger av direktivteksten. Departementet støtter den direktivfortolkning som tilsier at gjeldende rett kan videreføres på dette punkt.

Til pkt. 5.13 – Tilsyn og privatrettslige sanksjoner

Et samlet utvalg foreslår en bestemmelse om at det skal føres tilsyn med bestemmelsene i finansavtaleloven kapittel 3, og at det samtidig oppstilles en regel om opplysningsplikt ved tilsynets forespørsel. Dette er etter departementets syn et godt og nødvendig forslag for at de nye reglene skal kunne håndheves på en effektiv måte.

Utvalget er delt i spørsmålet om det i tillegg skal tas inn regler om pålegg og tvangsmulkt i samme bestemmelse. Hjemmel for pålegg og tvangsmulkt følger allerede av finansieringsvirksomhetsloven. Av klarhetshensyn bør imidlertid hjemmelen også følge av det regelverket som sanksjonene er knyttet direkte opp mot. For brukerne av loven vil dette ellers være uklart, og i alle fall unødig tungvint. Departementet støtter på denne bakgrunn forslag til § 66 tredje ledd. Dersom dette ikke blir fulgt opp, kan et alternativ eventuelt være å gjøre en henvisning i § 66 til hjemmelen i finansieringsvirksomhetsloven.

Videre foreslår fire av utvalgets medlemmer at det innføres *privatrettslige sanksjoner* til hhv. § 49 (kredittgivers plikt til å vurdere forbrukers kredittverdighet) og § 50 (kredittgivers og kredittformidlers plikt til å gi forbrukeren fyllestgjørende forklaring). Forslaget går nærmere ut på at ved pliktbrudd skal forbrukers forpliktelser etter avtalen lempes der det finnes rimelig.

Departementet støtter forslaget om kodifisering av ulovfestede avtalerettslige ugyldighetsregler i finansavtaleloven §§ 49 og 50. Det må antas at forbrukere flest er ukjent med ulovfesta rett, og at kodifisering vil være nødvendig for å oppnå god etterlevelse av reglene. Departementet viser for øvrig særlig til utredningens s. 119.

Med hilsen

Bodhild Fisknes (e.f.)

Hilde Merethe Berg